

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALKOL VE SİGARA KULLANIMLARININ İNCELENMESİ

Cahide YAĞMUR

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü

ÖZET

Araştırma, üniversite öğrencilerinin alkol ve sigara kullanım durumları ve bunları etkileyebilecek faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya Çukurova Üniversitesi'nin değişik fakültelerinden basit tesadüfi örnekleme yoluyla 160 öğrenci (87 kız, 73 erkek) alınmıştır. Araştırmaya alınan öğrencilerin %51.3'ünün yurtdışı, %32.5'inin bekar evinde, %16.2'sinin ise ailelerinin yanında kaldıkları belirlenmiştir. Kızların %36.6'sının, erkeklerin %48'inin alkol kullandığı, kızların %39'mının, erkeklerin %47.9'unun sigara kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin sigara ve alkol kullanımlarında cinsiyet arası farklılığın ve kaldıkları yere göre farklılığın istatistiksel olarak önemli olmadığı ($p>0.05$) bulunmuştur. Alkollü içecekler içinde en fazla tercih edilen bira olduğu ve alkol tüketim sıklığının fazla olmadığı belirlenmiştir. Sigara kullanan öğrencilerin ise sigarayı her gün, fakat değişen miktarda kullandıkları, çoğunluğunun ise (%43.6) günlük kullandıkları sigara miktarının 11-20 adet gibi fazla olduğu saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Sigara ve alkol kullanımı, üniversite öğrencileri.

SUMMARY

A RESEARCH OF ALCOHOL CONSUMPTION AND SMOKING PREVALENCE IN UNIVERSITY STUDENTS

This research was carried out to determine alcohol consumption and smoking of university students. A total of 160 students from different faculties were randomly selected as sample population and out of this 36.6% of the girls and 48% of the boys drunk alcohol, 39% of the girls, 47.9% of the boys smoked cigarette. 51.3% of the students were living in dormitories, 32.5% living alone at home, 16.2% with their families. Statistical analysis determined that smoking and alcohol consumption of the students was effected neither by their sexes nor by their living places ($p>0.05$). Most of them preferred beer as alcoholic beverages and they consumed only once a week or more rarely. The daily consumption of the cigarette is very high for most of the smoking students.

Key words: Smoking, alcohol consumption, university students.

GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkelerin en büyük güvencesi sağlıklı gençlerdir. Gençlik özünde biyolojik bir kavramdır. Çocukluktan gençliğe geçişte beden olgunlaşma yanında duygu, davranış ve tutum biçimlerinde değişiklikler görülmek-

tedir. Yüksek öğrenime başlayan gençlerde de içine girmiş olduğu sosyal çevre ve kent ortamı ile birlikte davranışlarında daha kolay değişimler olabilmektedir (1,2). Sigara ve alkol gibi ilerde bağımlılık yapabilen maddelerin kullanımına çoğunlukla gençlik yaşında başlandı-ğından bu konuya önem verilmesi ve araştırıl-

ması, çocukluk ve gençlik çağında kişiliği güçlendirecek, yaratıcılık, güven ve saygınlık verebilecek ortamların sağlanması gerekir.

Sigara ve alkol tüketimi son otuz yılda hem gelişmiş, hem de gelişmekte olan ülkelerde artış göstermiştir. Örneğin Türkiye’de toplam sigara tüketimi 1965’den 1992’ye %127 oranında artmıştır (3). Sigara ve alkol gibi maddeler tekrarlayan denemeleri takiben bağımlılık yapıcı maddeler olarak tanımlanmışlardır. Çocuklarımız ve gençlerimiz; bağımlılık yapıcı ve çok zararlı böyle maddeler konusunda özendirici etkilere nasıl direneceklerini öğrenmeden büyümekte ve bunun sonucu yaygın bir şekilde bağımlılar arsına katılmaya devam etmektedirler (4).

Alkol ve sigara kullanma alışkanlığının insan sağlığı üzerine önemli etkileri olduğu bilinen bir gerçektir. Gebelik dışındaki durumlarda yeterli ve dengeli beslenme içerisinde az miktarda ve seyrek olarak alkol alınması zararlı değildir (5). Buna karşın alkolü devamlı kullananlarda sindirim sistemi ile ilgili olarak ağız kanseri, yemek borusu iltihabı ya da kanseri, mide iltihabı, hazımsızlık, beslenme bozuklukları, müzmin ishal, pankreas iltihabı, alkole bağlı sarılık ve karaciğerde yağlanma, iltihaplanma sonuçta siroz yada karaciğer kanseri gibi hastalıklara rastlanabilmektedir. Alkol bazı besin öğelerinin emilim ve metabolizmasını engelleyerek yetersiz ve dengesiz beslenmeye de yol açabilmektedir. Alkolün solunum, dolaşım sistemi üzerine de önemli etkileri bulunmaktadır. Özellikle kalp kası bozukluğu oluşabilmektedir (6-10). Ayrıca kişilik ve ruhsal bozukluklar ile trafik ve iş kazalarında da etkili olmaktadır (11-16). Sigara kullanımı ise kardiyovasküler hastalıklar başta olmak üzere çeşitli kanserler (akciğer ve diğer bazı organ kanserleri), bronkopulmoner hastalıklara neden olabilmektedir. Bu hastalıklar ise Türkiye’de ve Dünya ülkelerinin çoğunda erişkinlerde ölüme yol açan ve en sık rastlanan hastalıklardır (17-19).

Sigara ve alkol kullanımının sağlık üzerindeki önemli etkileri, kullanan gençlerin sayısının giderek artması, başlama yaşının giderek küçülmesi konunun önemini vurgulamaktadır. Konunun önemi nedeniyle, bu araştırma üniversite öğrencilerinin alkol ve sigara kullanım durumlarını ve bunları etkileyebilecek faktörleri incelemek amacıyla planlanmıştır. Bu araş-

tırmada öğrencilerin beslenme durumunun da incelenmesi amaçlanmıştır. Bu makalede öğrencilerin alkol ve sigara kullanım durumları ile ilgili bulgular yer almaktadır.

MATERYAL ve METOD

Araştırma, 1993-94 güz döneminde Çukurova Üniversitesinin değişik fakültelerinde (Tıp, Ziraat, Mühendislik, Fen-Edebiyat, Eğitim Fakültesi) okuyan üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmaya basit tesadüfi örnekleme yoluyla (87 kız, 73 erkek) alınmıştır. Öğrencilere kişisel bilgiler, sosyokültürel durum, alkollü içecek ve sigara kullanım durumu ve bunu etkileyebilecek faktörler, sağlık ve beslenme durumları ile ilgili soruları içeren anket uygulanmıştır. Öncelikle anketle ilgili gerekli açıklamalar yapılmış anketler doldurulduktan sonra kontrol edilerek toplanmıştır.

Araştırma bulguları tablolar halinde sayı ve yüzde olarak verilmiş, çeşitli değişkenler arası farklılığın önemlilik testi “ki-kare analizi” ile yapılmıştır (20).

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmaya alınan 160 öğrencinin %54.4’ü kız, %35.6’sı ise erkektir.

Öğrencilerin büyük bir kısmı Adana dışından gelmiş olup % 51.3’ü yurttan, %32.5’i ise bekar evinde kalmaktadırlar. Ailelerinin yanında kalanların oranı ise %16.2’dir. Adana dışından gelen öğrencilerden kızlar yurdu, erkekler ise bekar evini daha fazla oranda tercih etmektedirler. Öğrencilerin %43.1 gibi büyük bir kısmı 4 veya daha fazla kardeşe sahiptir. Herhangi bir özürü olduğu belirten öğrenci oranı %10’dur. Öğrencilerin %20’si hem okuyup, hem de çalışmaktadır. Ailelerinin maddi durumunun öğrencinin durumu için elverişli olup olmadığı sorulduğunda evet yanıtı verenlerin oranı % 59.4, hayır yanıtı verenlerin oranı %15’tir. Öğrencilerin kendi ifadelerine göre, yarıdan fazlasının ailesinin maddi durumunun, öğrencinin okuyabilmesi için yeterli olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 1).

Öğrencilerin %85.1’inin anne-babasının hayatta olduğu ve birlikte yaşadıkları, %5.6’sının ise anne-babasının ayrı yaşadıkları öğrenilmiştir.

Adana dışından gelen öğrencilerin büyük bir kısmı (%63.6'sı) sadece tatillerde evlerine gidebildiklerini; %27.3'ü hafta sonlarında %9.1'i yılda 1-2 kez gittiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin anne ve babalarının eğitim ve meslek durumları incelendiğinde annelerin büyük bir kısmının ilkokul mezunu (%41.3) ve ev hanımı (%74.3) oldukları, babalarda ise yüksek okul mezunu olanların oranlarının (%31.9) annelerden (%13) daha fazla olduğu ve çoğunluğunun serbest meslek sahibi (%36.3) oldukları saptanmıştır.

Öğrencilerin üniversiteyi kazanma durumları incelendiğinde kızların daha başarılı olduğu ve liseyi bitirir bitirmez kazanan kızların oranının (%46), erkeklerden (%27.4) daha fazla olduğu, erkeklerin çoğunluğunun ise 1 ile 3 yıl sonra kazandıkları belirlenmiştir. Aradaki bu boşluk özellikle erkek öğrencilerin sigara ve alkol kullanmaya başlamalarında bir etken olabilir diye düşünülmektedir.

Öğrencilerin sigara kullanım durumlarına göre dağılımları tablo 2'de verilmiştir. Öğrencilerin %56.9'unun sigara kullanmadığı, %43.1'inin ise her gün, fakat değişen miktarlarda sigara kullandıkları belirlenmiştir. Erkek öğrencilerde sigara kullanan oranı daha yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak cinsiyet farklılığının önemli olmadığı ($\chi^2=1.272$, $p>0.05$) bulunmuştur.

Öğrencilerin sigara kullanım durumlarının kaldıkları yere göre de istatistiksel olarak farklı olmadığı saptanmıştır (Tablo 3).

Türkiye'de sigara içme prevalansı ile ilgili yapılan değişik çalışmalarda genellikle erkeklerde sigara içme oranının kadınlardan daha fazla olduğu bulunmuştur. Genel nüfusta 1988 yılında yapılan bir çalışmada erkeklerde sigara içme oranı %62.8, kadınlarda %24.8 olarak bulunmuştur. Sigara içme prevalansının özellikle kadınlarda kentsel alanda kırsaldan daha yüksek olduğu görülmüştür (21,22).

1991 yılında genel olarak üniversite öğrencilerinde yapılan bir çalışmada erkeklerde sigara içme oranı %47.1, kızlarda ise %31.1 bulunmuş olup üniversite eğitimi almış kızlarda sigara içme oranının arttığı görülmüştür (21). Üniversite öğrencileri yapılan bu çalışmada da sigara içen erkek (%47.9) ve kız oranının

(%39.0) yukarıdaki çalışmada bulunan oranlara benzemektedir (Tablo 2). Ayrıca, erkeklerin aksine kızların çoğunun üniversiteye geldikten sonra sigaraya başladıkları saptanmıştır (Tablo 4). Bu durum, üniversite eğitiminin kızlarda sigara içme oranını artırdığını göstermektedir. Yapılan bir çalışmanın sonuçları da eğitim düzeyinin erkeklerde sigara içme davranışı üzerine önemli etkiye sahip olmadığını, kadınlarda ise etkili olduğunu ve eğitim düzeyi yüksek olanlarda sigara içme oranının diğer kadınlardan daha fazla olduğunu göstermiştir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre de ulusal sigara içimini kontrol programında hedef gruplarının ortaokul ve lise öğrencileri ile kentleşen kadınlar olması gerektiği düşünülmüştür (22).

Öğrencilerin sigara kullanma süresine bakıldığında kızların %25.3'ünün 2 yıldır, erkeklerin %65.7'sinin 3 yıldan fazla zamandır kullandıkları görülmektedir. Sigaraya başlama nedeni olarak %31.9'u kişisel sorunları, %26.2'si arkadaşlarının etkisini, %21.7'si ise özentiyi göstermişlerdir. Günlük kullandıkları sigara miktarı, 11-20 adet arasında olanların oranı yüksek olup %43.6'dır (Tablo 4). Yapılan bir çalışmada da sigara içenlerin %39'unun günde en azından 20 sigara içtiği saptanmıştır (23). Bu çalışmada sigara kullananların sigaraya erken yaşta başlamış olmaları ve fazla miktarda kullanmaları yaşamlarının ileri dönemlerinde önemli sağlık problemlerinin ortaya çıkabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin sigaraya çocukluktan gençliğe geçiş dönemi ve üniversite öğrenim yıllarında başlayabildikleri, neden olarak da kişisel sorunları, arkadaş etkisini ve özentiyi göstermeleri çocukluktan gençliğe geçişte bedeni olgunlaşmanın yanında düşünce, duygu, davranış ve tutum biçimlerinde de bir karmaşıklık görülebileceğini, ayrıca üniversiteli gençliğin içine girmiş bulunduğu sosyal çevre ve kent ortamı ile birlikte yeni arkadaşlar edinme, başkalarına benzeme ve kabul görme, dolayısıyla beraberinde gelebilecek olan yetersizlik duyguları, kaygıları, çekingenlik, otoriteye karşı çıkma, engelleme ve başarı performansının düşmesinin kişilerin birtakım kötü alışkanlıklara yönelmelerine neden olabileceğini düşündürmektedir (1, 2).

Öğrencilerin alkollü içecek kullanma durumu ile ilgili bulgular tablo 5'te vermiştir. Öğ-

rencilerin %41.3'ünün alkol kullandıkları saptanmıştır. Kızlarda kullanmayan oranı daha düşük olmasına rağmen cinsiyetler arası fark önemsiz bulunmuştur ($\chi^2=2.483$, $p>0.05$). Lise ve üniversite öğrencilerinin alkol kullanımının incelendiği araştırmalarda erkeklerin kızlardan daha fazla oranda alkol kullandığı görülmüştür (24-26).

Öğrencilerin kaldıkları yere göre alkol kullanım durumları tablo 6'da verilmiştir. Öğrencilerin alkol kullanım durumlarının kaldıkları yere göre de istatistiksel olarak farklı olmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Alkollü içecek kullananların alkollü içeceklere başlama zamanına göre dağılımları incelendiğinde %66.7'si üniversiteye gelmeden önce başladıklarını belirtmişlerdir (Tablo 7). Alkollü içecek kullanım süresine göre dağılımları incelendiğinde 3 yıldan fazla zamandır kullananların oranları daha yüksektir (%37.9). Bunu 3 yıldan beri kullananlar izlemektedir (%25.8). Çeşitli araştırma sonuçları alkol kullanmanın erken yaşlarda başladığını göstermektedir. Alkolle tanışma yaşının 18 yaşın altında olduğu ve 18 yaş civarında gençlerin kimlik arayışı ve sıkıntıları nedeniyle alkol kullanmaya başlayabildikleri düşünülmektedir (1, 27).

Alkollü içecek kullananların kullanma zamanlarına göre dağılımı bakıldığında kız öğrencilerin %77.4'ü arkadaş toplantılarında kullanırken, erkek öğrencilerin %57.1'i akşam/gece kullanmaktadır. Öğrencilerin alkollü içkileri kullanma şekilleri incelendiğinde %48.5'i sulandırılmış olarak %27.3'ü sulandırılmamış olarak, %24.2'si ise karışık olarak içmektedir. Büyük bir çoğunluğu ise meze ile birlikte kullanmaktadır (Tablo 7).

Alkollü içeceklere başlama nedenleri incelendiğinde, birden fazla neden belirten öğrencide olmuştur. Nedenler içerisinde ilk sırayı kendinin içmek istemesi (%34.7) almakta olup sırasıyla diğer nedenler ise arkadaşlarının etkisi, özentisi vb.dir (Tablo 8). Görüldüğü gibi alkollü içeceklere başlamada da kendi istekleri dışında sigaraya başlamada etkili olduğu gibi arkadaş etkisi ve özentisi önemli rol oynamaktadır. Bu konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da arkadaş etkisinin başlamada önemli olduğu saptanmıştır (24, 26).

Alkollü içecek kullanan öğrencilerin kullandıkları alkollü içecek türüne göre dağılımları incelendiğinde, öğrencilerin %33.3'ü yalnızca hafif içkileri, %7.6'sı sert içkileri tercih ederken %59.1'i gibi büyük bir kısmı ise sert ve hafif içkileri karışık olarak tercih etmektedirler. Kız öğrenciler hafif içkileri erkeklere göre daha fazla oranda tercih etmekte olup daha çok da sadece bira içmektedir (Tablo 9).

Diğer bir değerlendirmeye göre; hafif, sert veya karışık alkollü içecek alan öğrenciler kullandıkları alkollü içecek türüne göre ayrı ayrı değerlendirildiğinde öğrencilerin 61'i bira, 32'si şarap, 41'i ise sert içecek içmektedir (tablo 10). Toplam 66 öğrencinin alkollü içecek kullandığı göz önüne alınırsa, alkollü içecek kullanan öğrencilerden %92.4'ü bira, %48.5'i şarap, %62'si sert içkileri içmektedir. Alkollü içecekler içinde öğrenciler arasında en fazla kullanılan görüldüğü gibi biradır.

Alkollü içecek kullanan öğrencilerin kullandıkları alkollü içeceklerin tüketim sıklıklarına göre dağılımları tablo 10'da verilmiştir. Bira içen öğrencilerin %4.9'u her gün içerken, %36.1'i haftada bir içmektedir. Şarap içen öğrencilerin %34.4'ü ayda bir, %31.3'ü yılda bir olmak üzere çoğunlukla seyrek olarak tüketmektedirler. Sert içkileri her gün tüketen öğrenci oranı %2.4 iken, %24.4'ü haftada bir tüketmektedir.

Bu sonuçlara göre öğrencilerin genellikle hafif alkollü içecekleri tercih ettikleri, sigaranın aksine alkolü seyrek ve az miktarda kullandıkları söylenebilir.

Şu anda öğrencilerin herhangi bir rahatsızlık durumunun olup olmadığı sorulduğunda büyük bir kısmının herhangi bir rahatsızlığı olmadığı (%73.1), rahatsızlığı olanların en fazla mide (%12.5) daha sonra solunum sistemi (%7.5) rahatsızlıkları olduğu belirlenmiştir. Rahatsızlıklar içinde mide ve solunum sistemi şikayetlerinin yer alması alkol ve sigara kullanımı ile de ilişkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinde sigara kullanımının alkole göre daha önemli bir problem olduğu söylenebilir. Sigara kullananlar, genellikle sigarayı sürekli ve fazla miktarda kullanmaktadır. Genç yaşta kullanmaya başlamaları ve bunu devam ettirmeleri durumunda ileride sağlıklarının olumsuz yönde

etkilenebileceği göz önüne alınarak, ayrıca sigara ve alkol kullanmaya başlamamış öğrencilerin de başlamalarını önleyebilmek için bu konuda kişilerin eğitilmesine önem verilmelidir. Gençliğin sağlığına yönelik çalışmalar yapan merkezlerin geliştirilmesi, danışma ve rehberlik merkezlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması,

spor ve sosyal faaliyetlere özendirilmeyle boş zamanlarının doldurulması ile zararlı alışkanlıklardan uzaklaştırma sağlanabilir. Zararlı ve bağımlılık yapabilen maddelerin teşvik edici reklamlarının yasal önlemlerle sınırlandırılması ve denetlenmesi de gereklidir.

Tablo 1. Öğrencilerin Adana'daki ikamet yerleri, çalışma durumları, ailelerinin maddi durumlarına göre dağılımı.

DEĞİŞKENLER		KIZ		ERKEK		TOPLAM	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İkamet	Aile yanı	14	16.1	12	16.5	26	16.2
Ettikleri	Bekar evi	18	20.7	34	46.6	52	32.5
Yer	Yurt	55	63.2	27	36.9	82	51.3
Çalışma Durumu	Evet	15	17.2	17	23.3	32	20.0
	Hayır	72	82.8	56	76.7	128	80.0
Ailenin Maddi Durumu	Yeterli	50	57.4	45	61.6	95	59.4
	Yetersiz	14	16.1	10	13.7	24	15.0
	Sınırlı	23	26.1	18	24.7	41	26.5
TOPLAM		87	100	73	100	160	100

Tablo 2. Öğrencilerin sigara kullanım durumlarına göre dağılımları.

Sigara Kullanım Durumu	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kullanan	34	39.0	35	47.9	69	43.1
Kullanmayan	53	61.0	38	52.1	91	56.9

Tablo 3. Öğrencilerin kaldıkları yere göre sigara kullanım durumları.

Kaldıkları Yer	KIZ (*)				ERKEK (**)			
	Sigara Kullanan		Sigara Kullanmayan		Sigara Kullanan		Sigara Kullanmayan	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Aile yanı	4	11.8	10	18.9	3	8.6	9	23.7
Bekar evi	8	23.5	10	18.9	17	48.6	17	44.7
Yurt	22	64.7	33	62.2	15	42.8	12	31.6
TOPLAM	34	100	53	100	35	100	38	100

(*) $\chi^2=0.887$ $p>0.05$ (***) $\chi^2=3.215$ $p>0.05$

Tablo 4. Sigara kullanan öğrencilerin sigaraya başlama zamanı, başlama nedenleri, kullanma süresi, kullandıkları miktara göre dağılımları.

DEĞİŞKENLER	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Sigaraya başlama zamanı						
Üniversiteye gelmeden önce	11	32.4	25	71.4	36	52.2
Üniversiteye geldikten sonra	23	67.6	10	28.6	33	47.8
Sigarayı kullanma süresi						
1 yıl	8	23.5	1	2	9	13.1
2 yıl	12	35.3	5	14.3	17	24.6
3 yıl	7	20.6	6	17.1	13	18.8
3 yıl ve üzeri	7	20.6	23	65.7	30	43.5
Sigaraya başlama nedenleri						
Kişisel sorunlar	12	35.4	10	28.6	22	31.9
Arkadaş etkisi	8	23.5	10	28.6	18	26.2
Özenti	5	14.7	10	28.6	15	21.7
Ailevi sorunlar	3	8.8	4	11.4	7	10.1
Diğer	6	17.6	1	2.8	7	10.1
Günlük kullanım miktarı						
1-4 adet	9	26.5	8	22.9	17	24.6
5-10 adet	10	29.4	7	20.0	17	24.6
11-20 adet	14	41.2	16	45.7	30	43.6
21 ve daha fazla	1	2.9	4	11.4	5	7.2
TOPLAM	34	100	35	100	69	100

Tablo 5. Öğrencilerin alkollü içecek kullanma durumlarına göre dağılımları.

Alkollü İçecek Kullanım Durumu	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kullanan	31	35.6	35	47.9	66	41.3
Kullanmayan	56	64.4	38	52.1	94	58.7
TOPLAM	87	100	73	100	160	100

Tablo 6. Öğrencilerin kaldıkları yere göre alkol kullanım durumları.

Kaldıkları Yer	KIZ (*)				ERKEK (**)			
	Alkol Kullanan Sayı	Alkol Kullanan %	Alkol Kullanmayan Sayı	Alkol Kullanmayan %	Alkol Kullanan Sayı	Alkol Kullanan %	Alkol Kullanmayan Sayı	Alkol Kullanmayan %
Aile yanı	4	12.9	10	17.9	5	14.3	7	18.4
Bekar evi	7	22.6	11	19.6	18	51.4	16	42.1
Yurt	20	64.5	35	62.5	12	34.3	15	39.5
TOPLAM	31	100	56	100	35	100	38	100

(*) $\chi^2=0.400$ $p>0.05$

(**) $\chi^2=0.662$ $p>0.05$

Tablo 7. Öğrencilerin alkollü içecek kullananların başlama zamanı, kullanma süresi, kullanma zamanı, kullanma şekline göre dağılımları.

DEĞİŞKENLER	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Alkollü içeceklere başlama zamanı						
Üniversiteye gelmeden önce	18	58.1	26	74.3	44	66.7
Üniversiteye geldikten sonra	13	41.9	9	25.7	22	33.3
Alkollü içecekleri kullanma süresi						
1 yıl	6	19.4	4	11.4	10	15.1
2 yıl	8	25.8	6	17.1	14	21.2
3 yıl	8	25.8	9	25.7	17	25.8
3 yıl ve üzeri	9	29.0	16	45.8	25	37.9
Alkollü içecekleri kullanma zamanı						
Akşam/gece	7	22.6	20	57.1	27	40.9
Gündüz ve gece karışık	-	-	5	14.3	5	7.6
Arkadaş toplantılarında	24	77.4	10	28.6	34	51.5
Alkollü içecek kullanma şekli						
1) Sulandırılmış	11	35.5	21	60	32	48.5
a) Mezesiz	3	9.7	1	2.9	4	6.1
b) Meze ile	8	25.8	20	57.1	28	42.4
2) Sulandırılmamış	13	41.9	5	14.3	18	27.3
a) Mezesiz	3	9.6	2	5.7	5	7.6
b) Meze ile	10	32.3	3	8.6	13	19.7
3) Karışık	7	22.6	9	25.7	16	24.7
TOPLAM	31	100	35	100	66	100

Tablo 8. Öğrencilerin alkollü içeceklere başlama nedenlerine göre dağılımları.

Başlama Nedenleri	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kendi isteği ile	18	37.5	16	32.0	34	34.7
Arkadaşların etkisi ile	12	25.0	8	16.0	20	20.4
Özentiyle	6	12.5	3	6.0	9	9.2
Özür durumu nedeniyle	1	2.0	7	14.0	8	8.2
Ailevi sorunları nedeniyle	3	6.3	3	6.0	6	6.1
Aile bireyleri içtiği için	3	6.3	2	4.0	5	5.1
Diğer nedenlerle	5	10.4	11	22.0	16	16.3
TOPLAM	48	100	50	100	98	100

Tablo 9. Alkollü içecek kullanan öğrencilerin kullandıkları alkollü içecek türüne göre dağılımları.

Kullandıkları Alkollü İçecek Türü	KIZ		ERKEK		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hafif İçkiler						
Bira	9	29.0	4	11.4	13	19.7
Bira ve şarap	6	19.4	3	8.6	9	13.6
Sert içkiler (rakı, viski, votka, cin vb.)	2	6.5	3	8.6	5	7.6
Karışık	14	45.1	25	71.4	39	59.1
TOPLAM	31	100	35	100	66	100

Tablo 10. Alkollü içecek kullanan öğrencilerin kullandıkları alkollü içecekleri tüketim sıklığına göre dağılımları.

Tüketim Sıklığı			Her gün	Günaşırı	Haftada bir	Onbeş günde bir	Ayda bir	Yılda bir	TOPLAM
Bira	Kız	Sayı	-	1	10	4	10	4	29
		%	-	3.4	34.5	13.8	34.5	13.8	100
	Erkek	Sayı	3	4	12	6	4	3	32
		%	9.4	12.5	37.5	18.7	12.5	9.4	100
	Toplam	Sayı	3	5	22	10	14	7	61
		%	4.9	8.2	36.1	16.4	22.9	11.5	100
Şarap	Kız	Sayı	-	-	2	4	8	5	19
		%	-	-	10.5	21.1	42.1	26.3	100
	Erkek	Sayı	-	-	3	2	3	5	13
		%	-	-	23	15.3	23.1	38.5	100
	Toplam	Sayı	-	-	5	6	11	10	32
		%	-	-	15.6	18.7	34.4	31.3	100
Diğer alkollü içecekler (sert içkiler)	Kız	Sayı	-	1	3	1	3	6	14
		%	-	7.1	21.4	7.1	21.4	43.0	100
	Erkek	Sayı	1	1	7	5	9	4	27
		%	3.7	3.7	25.9	18.5	33.4	14.8	100
	Toplam	Sayı	1	2	10	6	12	10	41
		%	2.4	4.9	24.4	14.6	29.3	24.4	100

KAYNAKLAR

- Özer ÖA, Eradamlar N, Karamustafalıoğlu KO ve ark: Alkol bağımlılığı ve yükseköğretimde psikososyal faktörler, üniversite gençliğinde uyum sorunları sempozyumu bilimsel çalışmaları, 59, 1989
- Mangır M, Aral N, Baran G: Yurtlarda kalan üniversite öğrencilerinin sigara ve alkol kullanımlarının incelenmesi, A.Ü. Ziraat Fak. Yayınları: 1240, Bilimsel Araştırmalar ve İncelemeler: 682, 1992; Ankara
- Barış İ: Overwhelming Tobacco epidemic in Turkey. Newsletter, 4: 2-3, 1993
- Anonymous: Sigara alarmı, 4, 1992
- Baysal A: Beslenme H.Ü. Yayınları A-13, 1990; Ankara
- Welsh D: Alcohol related medico-social, problems and their prevention, public health in Europe, 1968
- Goodhart RS, Shills ME: Modern nutrition in health and disease, Lea and Febiger, 1980; Philadelphia
- Grudy SM.: Cardiovascular disease in Schneider HA (eds): Nutritional support of medical practice, Harper Row Publishers, 2nd ed, 1983; New York
- Anonymous: Alkollü içkiler ve sigara, M.E. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çıraklık Yaygın Eğt. Genel Müdürlüğü, 1987; Ankara
- Knapp HR: Hypertension. In Brown ML (eds): Present knowledge in nutrition, Nutrition Foundation, Washington D.C., 1990
- Atabek E: Alkol ve insan, Kelebek Yayınevi 1982; İstanbul
- Ege R, Özer O: Alkol ve trafik kazaları, Trafik Kazaları Vakfı, Emek Matbaası Sanayi, 1986; Ankara
- Karan D, Orhan A, Savaşır Y ve ark: Ruh sağlığı ve hastalıkları, Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Yayını, 1981, Ankara.

14. Köknel Ö: *Aile ve toplumda ruh sağlığı*, Hürriyet yayınları I. Baskı, 1981, İstanbul.
15. Ünal M: *Alkolizm ve alkol psikozları*, Öztürk O (eds): *Ruh sağlığı ve hastalıkları*, Meteksan Ltd., 1983; Ankara
16. Beyazyürek M: *Üniversite gençliğinde uyum bozukluğu olarak alkol ve uyuşturucu kullanımı, üniversite gençliğinde uyum sorunları sempozyumu bilimsel çalışmaları* 69, 1989; Ankara
17. Holland JF, Frei E: *Cancer medicine, lea and febiger company ltd.*, 1982; Philadelphia.
18. WHO: *Women and tobacco World Health Organization*, 1992, Geneva
19. Anonymous: *Sigara alarmı*, 1, 1992
20. Sümbüloğlu K: *Sağlık bilimlerinde araştırma teknikleri ve istatistik*, Matis yayınları, çağ matbaası, 1978; Ankara
21. Kocabaş A.: *Smoking problem in Turkey*, UICC News, 4:24, 1993
22. Kocabaş A, Burgut R, Bozdemir N: *Türkiye'de sigara içme davranışını etkileyen sosyo-demografik faktörler, solunum hastalıkları*, 5/3: 375-386, 1994
23. Arman B: *The piar institute, newsletter*, 4:3, 1993
24. Bilir Ş, Mağden D: *Hacettepe üniversitesi öğrencilerinin sigara-alkol-ilaç ve uyuşturucu madde kullanma alışkanlığının araştırılması*, Sağlık Dergisi (SSYB), 58:15, 1984
25. Tol C: *Lise öğrencilerinin alkol kullanımını etkileyen bazı değişkenler*, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü yayınlanmamış yüksek lisans tezi, 1990Mangır M, Aral N, Baran G: *Üniversite öğrencilerinin alkol kullanımlarının incelenmesi*, Gıda Dergisi, 17 : 353, 1992
26. Özel MA: *Alkolizmin görülme sıklığı ve bunu etkileyen risk faktörleri üzerine bir çalışma*, H.Ü. Tıp Fakültesi Psikiyatri Bölümü yayınlanmamış uzmanlık tezi, 1987